

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Dialecticam, siue Scientiam de Veritate, in decem libros
distributam

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

II. An voces nostræ inter signa arbitraria vel potius naturalia sint
recensendæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95210](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95210)

arbitrarium esse formale: omne igitur, ut iam iam dictum, est instrumentale: hoc autem eius est natura, & conditionis ut nisi ut prius cognitum non significet, nec veluti manu ducat in alterius cognitionem: perperam ergo deliberatum est à nobis, vocem ex institutione, & impositione belluis significare, quin prius eius institutio, & impositio, & significatio ab illis quodammodo cognoscatur. At profecto signum arbitrarium, siue ad placitum non posse munus exercere suum, aut in alterius ducere cognitionem, nisi sit aliqua prius de eius impositione notitia docere videntur Augustin. in lib. de magistro, & cum eo Scotus in 4. dist. 1. q. 5.

18

Respondeo, signum instrumentale prius quidem debere cognosci, quam in cognitionem alterius conferat; ceterum opus non esse, ut ita præluceat quoad ipsam eius impositionem, aut significationem, sed satis superque esse, ut quoad suam entitatem, & penes id quod in eo est signum. Augustinus autem (quidquid sit de Scoto) hoc tantum vult, impositionem vocis instrumentaliter, & arbitrariè significantis oportere præcognosci, non formaliter, sed æquivalenter, quod perinde est, atque, quin verè cognoscatur, quia tamen eius effectus, nimirum significatio, audienti inexistit, eodem modo se habere in ordine ad cogendam obiecti sui notitiam, atque si reapse perciperetur: Hoc autem ultro largior; imò & paulo supra largitus sum, ubi aduersus P. Petrum Hurtadum dissererem, eiusque quandam impugnarem solutionem. Nihilominus hoc quod concedo minimè quidem obest nostræ sententiæ: quippè, quæ tota procedit de perceptione formali, & vera impositionis, & significationis arbitrarie, eamque, & non virtutalem, siue æquivalentem aut in actu exercito sumptam negat esse de ratione signi vllius instrumentalis. Hæc quamuis ita sint, diffiteri non possum, voces plerumque quoad earum significationem, & impositionem formaliter, & in actu signato etiam implicito, & confuso nobis innotescere, dum nobis aliquid significant: At hoc (quod fortasse, & non aliò respexere Augustinus, & etiam Scotus) nec generale est, sic ut ad belluas etiam, & feras possit extendi, nec in nobis etiam semper vsuuenit.

19

Alterum quod potest nobis obiici est, nullas esse species impressas in intellectu, aut sensu, adeoque frustra per illas explanari significationem arbitrarie vocum nutumque. Sed communior hac tempestate opinio est, eas dari. Deinde licet mihi sat probabile videatur, eas haud esse admittendas, quales illas adstrunt nunc innumeri Philosophi, ne dicam omnes, ut scilicet sint qualitates vicariæ obiectorum, atque ad cognitionem omnem exercendam simpliciter necessariae, ceterum omnino tenendum reor, alio sensu posse, ac debere eas recipi, nimirum si sint non aliud, quam facilitates quædam ex actibus relictæ ad eos iterum promptius, & expeditius meditandos. Eæ porro sic sumptæ, in intellectu quidem tum habitus, tum species impressæ dici sistent, in sensu verò nostro belluinoque, quæ est in utroque illarum imperfectio, & immaterialitas, solummodo species, nec tam habitus, quam imitationes quædam, & simulamina habituum.

CAPUT II.

An voces nostra inter signa arbitraria vel potius naturalia sint recensenda?

20

A Sfero primo. Significatio nominum omnium, siue ea sint primitiua, siue deriuatiua est ad

placitum & arbitraria. Ita Arist. 1. de interp. c. 1. sic inquiens; atque uti non eadē sunt apud homines litteræ sic neque voces eadem sunt. Atqui voces non esse easdem apud omnes perinde est iuxta Aristot. ut eum in præsentem omnes interpretes exponunt, atque illas non ex se, & natura sua, quæ ubique gentium & quocunque tempore est inuariabilis, & eadem, esse significatiuas, sed potius ex arbitrio, & impositione hominum illis aliter, aliterque vtentium. Clarius idipsum docet cap. 2. ibi: nullum nomen est signum natura, sed cum est positum: nec non cap. 4. ibi: oratio omnis significatiua quidem est, at non ut instrumentum, sed ut institutio. Eiusdem etiam sententiæ est Aristotelis magister Plato, in Cratylo hæc in verba; necesse est consuetudinem aliquid conventionemque coniscere, conferreque ad eorum quæ sentimus, & loquimur expressionem: Nam si velis optime vir ad numerorum considerationem descendere, quo pacto speras, adeo propria reperitur te nomina, ut singulis numeris simile nomen attribuas, si non permiseris concessionem tuam, conventionemque auctoritatem aliquam circa nominum rationem habere. Et ibidem infra; mihi quidem & illud placet, ut nomina, quoad fieri potest, rebus similia sint. Vereor tamen ne forte, ut dicebat Hermogenes, tenuis quodam modo sit istius similitudinis usurpatio, cogaturque & onerosa hac re, conventionem scilicet, vi ad rectam nominum rationem. Eadem in opinione quoque sunt ceteri omnes philosophi, demptis antiquissimis nonnullis, quorum postea meminero.

21

Et quidem iure merito in ea omnes consentiunt. Perpetua namque & quotidiana liquet experientia, quodlibet vocabulum cuiuslibet imponi posse rei, nullamque rem esse, quæ non possit cuiusque subesse vocabulo. Rursus si vocum significatio est naturalis, nec eis ex arte, & consulto data, profecto omnes omnia callebunt idiomata, quantumvis peregrina, & nusquam antè audita: haud secus atque naturaliter omnes ex visione fumi in ignis, quem non vident, notitiam perueniunt. Quorum ergo Paulus 1. ad Corinth. 12. ad spiritus sancti gratiam reuocat, quod alij dentur generalium alij interpretatio sermonum: Quorum etiam ut refertur in actibus apostolicis cap. 2. Iudeorum multitudo ex omni natione, quæ sub cælo est, mente confusa fuit, quoniam audiebat unusquisque lingua sua loquentes Apostolos? Quorum stupebant omnes, & mirabantur dicentes, nonne ecce omnes isti, qui loquuntur, Galilæi sunt, & quomodo nos audiimus unusquisque linguam nostram, in qua nati sumus, Parthi, & Medi & Ælamitæ, &c. Certè ex contraria sententia fiet, nihil hæc & similia miraculi, nihil habere supra naturæ cursum, nihil quod eius vires superet.

22

Assero secundò. Voces primitiue non paucae omnino arbitrarie significant, omnique peculiari in rebus fundamento ad has potius quam illas repræsentandas carent. Probatur in primis ex Augustino cap. 6. dialecticæ ubi sic ait; innumerabilia sunt verba, quorum ratio reddi non possit. Aut non est, ut ego arbitror. Aut latet, ut Stoici contendunt. Vt uterque secundò. Litteræ scriptæ, seu characteres, cum sint primitiue, nec aliæ deriuantur ab aliis, nullum tamen habent fundamentum, cur ita potius quam aliter significant. Quo enim fundamento scriptio apud Græcos significans elementorum omnium primum, Alpha scilicet, illud potius quam Omega, Omicron, aut Gamma significat? Similiter ergo in præsentem &c. Denique à priori. Potissima ratio Stoicorum huic secundæ assertioni nostræ potissimè aduersan-

tium

tium est, quia saltem asperitas, & lenitas litterarum, earumque diuersa pronuntiatio, & qualitas talis est, ut semper conueniat rei significata. Hoc autem falsissimum est: tum quia quodlibet nomen primò imponi potest ad quidlibet significandum; at nò cuiuslibet cum quolibet est proportio, atque conuenientia: tum etiam, quia quæ vox primitiua lenior quam leo: quæ tamen truculentissimum significat animal: aut quæ tumidior, magisque inflata, & grandistrepida quam salamandra: cum tamen animalculum ea significatum satis paruum, minutumque sit, nec lacerti magnitudinem excedat.

23 Affero tertio. Multa etiam nomina deriuatiua, & aliunde quodammodo translata nullo sine particulari in rebus fundamento significant. Ita Plato in Cratylo his verbis. Nomina quidem heroum, atque hominum nos fortè decipiant: horum namque multa secundum cognomena maiorum posita sunt, & sæpe nequaquam conueniunt, quemadmodum in principio diximus. Multa verò ex voto homines nomina tribuunt uti Chidm, Theophilum, aliaque permulta. Talia itaque præmittenda censeo. Hæc ille. Certè non omnes, qui Chrylostomi aut Chrysologi in horum Doctorum vocantur honorem, aurea ob id sunt eloquentia præditi; nec omnes, qui appellantur Ioannes, gratia abundant; nec denique, ut Platonis utamur exemplo, omnes Theophili dicti Deum amore prosequuntur. Quæ cum ita sint, perspicuum est nomina secundario imposita non semper cum fundamento alicuius cum rebus suis conuenientia, & similitudinis significare. Ac propterea nò dixit ille, conueniunt rebus nomina quæque suis: sed conueniunt rebus nomina sæpe suis.

24 Affero quartò. Multa nomina, tum primitiua, tum deriuatiua, ita instituta sunt, ut habeant fundamentum aliquod in rebus ipsis, idque destinatum, & speciale: haud enim est vsipiam in toto hoc capite sermo de fundamento generali, & cuiuslibet voci de articulatione, hoc ipso quod talis sit, communi. Suadet autem assertio quoad nomina primitiua. Ecquis enim non videat, cum dicimus æris tinnitum, bouum mugitum, equorum hinnitum, leonum rugitum, ouium balatum, tubarum clangorem, stridorem catenarum, ita has voces primitiuas sonare, sicut res, quæ iis subiiciuntur. Ecquis non videat, has voces radicales, ut sic dixerim, mel, lene, lana, voluptas ea suauitate auditum tangere, quæ res ipsæ gustum, tactumque afficiunt; contra verò has, crux, a'perum, vepres, acre, & alia id genus ipsomet sono asperitatem exprimere rerum significatarum. Præclare quidem ut solet Plato in Cratylo; si voce & lingua caruissemus, voluissem usque res inuicem declarare, nonne, perinde ac nunc muri, manibus, capiteque, ac cæteris membris significare tentauissemus. Ergò supernum quippiam, ac leue demonstraturi calum versus manum extulissemus, ipsam rei naturam imitantes: inferiora verò, & grauiora deiectione quadam humi innuissemus. Quin etiam currentem equum, vel aliud quicquam animalium indicaturi corporum nostrorum gestus, figuræque ad illorum similitudinem quam proximè quisque sinxisset. Postquam verò voce, lingua, & ore declarare voluimus, nonne ita demum per hac ostensio fiet, si per ea circà quodlibet facta fuerit imitatio. Nomen itaque est, ut appareat, imitatio vocis, quæ quisque aliquid imitatur, per vocem imitatur, & nominat. Et inde inferius. An picturam aliquis quandoque rei cuiusquam similem effinxisset, nisi colores ipsi, quibus constat imago, essent naturæ rei illius similes, quam pictoris studium imitatur? Eadem ratione nomina ipsa nunquam alienius similia fierent, nisi illa, quibus no-

mina componuntur, similitudinem aliquam haberent earum rerum, quarum nomina imitationes sunt. An rectè tibi dicere visi sumus, quod ipsum R. lationi, motui, asperitati congruit, ipsum autem L. leni, & molli, & cæteris quæ narrauimus. Huc faciunt etiam quæ ex P. Nigidio assertit Aulus Gellius lib. 10. noctium atticarum cap. 4. Vos cum dicimus motu quodam oris conueniente cum ipsius verbi demonstratione utimur, & labias sensim primores emouemus, ac spiritum atque animam porro versum, & ad eos, quibuscum sermoci-namur, intendimus. At contra cum dicimus, nos neque profuso, intempe quæ statu vocis, neque proiectis labiis pronuntiamus, sed & spiritum, & labias quasi intra nos metipso coercent. Hoc idem fit & in eo quod dicimus, tu, & ego, & tibi, & mihi: Nam sicuti cum aduimus, & abnuimus, motus quidem ille, vel capitis vel oculorum à natura rei, quam significat, non abborret, ita in his vocibus quasi gestus quidam oris, & spiritus naturalis est.

25 Quod attinet ad nomina aliunde ducta, nostra quidem assertio haud est minus perspicua: Probaturque in primis ex Augustino in dialect. cap. 6. Hæc verba, si quæ alia, sunt deriuatiua; vinculum, vincio, vinco, violentum &c. Eorum autem cum sono res ipsæ aliqua similitudine concinunt, congruuntque: v, namque locum in eis habens consonantis validum, crassumque sonum edit; nec tantum in illis, eorumque radice, v, sed vbius aliàs: quo fit, ut libentius dicamus, amasti, quam amaui, abiit, quam abiuit, &c. euphonia scilicet gratia. Idem suadet ex Platone in Cratylo toties citato: ait enim ibi Hectorem rectè, & cum fundamento ita nominatum, quoniam ἥκτορ Græcè perinde est, atque possessor. Hæctor autem Troiam, quam tamdiu seruauit, hoc ipso possedit, ab eiusque possessione Græcos arcuit. Deinde Astianacta congruè ita appellatum: anax enim perinde est ac rex, & alti, idem quod vrbs: Decet ergo (ait Plato) ut videatur prorectoris filium nominare Astianacta, id est regem vrbs, vrbs inquam eius, quam pater ipse seruauit. Ibidem etiam inquit, Orestem ita dictum non ineptè à ferina eius natura, agrestique, & montana: Agamemnona ab eius tolerantia, & apud Troiam perduratione, tanto cum exercitu: Atræum à moribus noxiis, & quod, ut patuit in nece Chryssippi, & crudelitate aduersus Thyestem, indomitus fuerit, contumeliosus, inexorabilis, & perniciosus: Pelopen à pelos, id est propè, & opis, quod ad visionem pertinet, eò quod in Mirtili cæde prouidere nihil potuerit, neque eminus prospicere, quanta toti generi ex hoc calamitas immineret: Quæ enim (ait Plato) ante pedes erant, & ad præsentia respiciebat: hoc autem est propè aspicere, quod & fecit, cum Hippodamia coniugium omni conatu inire contendit: Denique Tantalum ita meritò vocatum, quasi talantaton, id est infelicitissimum: nullus enim eo viuò, nullus mortuò infelicior est creditus.

26 Afferò quintò, & vltimò. Aliquod institui potest idioma, cuius nullum vocabulum non habeat fundamentum in rebus, & aliqua cum eis destinata similitudine non conueniat. Quando enim idiomatum, quibus nunc utimur, plura sunt verba ita comparata, quid est quapropter aliquod esse nequeat id genus verbis omnino coalescens? Et quidem Plato in Cratylo doctissimè, & elegantissimè rectam rationem præcipuorum nominum reddit; plerorumque videlicet heroum, deinde hominis in commune, tum quoad eius corpus, & animam sigillatim, tum quoad illius essentiam, ac totalitatem: rursus Iouis, Neptuni, Plutonis, Saturni, Ve-

ita, Rheæ, Ceteris, Dianæ, Liberi, Mercurij, Apollinis, Mineruæ, Vulcani, Martis, Proserpinae, aliorumque numinum, aut potius de aëtorum; necnon etiam Musarum, & quæ ab eis deriuatur musicæ; præterea solis, lunæ, aëtorum, ignis, aëris, aquæ, terræ, virtutis, prauitatis, iustitiæ, prudentiæ, fortitudinis, temperantiæ, intelligentiæ, cogitationis, scientiæ, opinionis: doloris, voluptatis, cupiditatis, necessarij, voluntarij, boni, pulchri, noxij ac damnosi, noctis, diei, hilaritatis, mendacij, veritatis, entis, nominis ipsius, innumerabiliumque aliarum vocum: vt facile hinc conicere liceat, aliquam institui posse linguam, quæ omnino, & ex toto fundamentum habeat aliquod in rerum ipsarum verborumque naturis: Hæcenus nostra opinio.

27 Pythagorici contra apud Dexippum 1. Periherm. cap. 6. opinantur, voces neutiquam ad placitum, sed omnino naturaliter significare. Idem etiam docent Heraclitus, & Cratylus apud Ammonium Perihermenias libro nuper citato: & quod attinet ad Cratylum hoc de eo testatur Plato in Dialogo de eius nomine inscripto, vbi hæc habet verba: *Cratylus rebus singulis aut natura inesse rectam nominis rationem, neque id esse nomen, quod quidam ex constitutione vocant, dum vocis sue particulam quandam pronunciant, sed rectam rationem aliquam nominum, & Græcis, & Barbaris eandem esse innatam.* Pro qua sententia, & aduersus nostram obici potest.

28 Primò negari non posse, quin, vt docent Aristoteles 1. politicor. cap. 2. & Philo Iudæus in lib. de somniis, homini sermo sit naturalis, sicut & naturalis equo hinnitus, cani latratus, &c. Respondeo, esse naturalem non quod natura sola, & non arte, & institutione constet, sed quia ad eius inuentionem, & vsum suapte natura procliuus est homo: quo pacto locietas vitæ ciuilibis ei dicitur esse naturalis, id est eius naturæ, & inclinationi consentanea. Obici potest secundo pro eadem sententia. Aliæ animantes affectuum, & conceptuum suorum voces fortuntur naturaliter significatiuas: quid ni ergo & homo eis longo præstantior interuallo? Antecedentis veritas multis experimentis est testatissima. Gallus gallinaceus inuento cibo dat signum vocis gallinæ, vt accurrat. Columbus gemitu columbam vocat, & ab ea vocatur vicissim. Eo respexit Virgil. ecloga 1.

Nec tamen interea rauca tu cura palumbes,

Nec gemere aërea cessabit turtur ab ulmo.

Idem belle describit Chrysostomus tom. 5. homil. de turture in hæc verba: *turtur amatrix eremi, quando in desertis degit locis, delectabilibus blandimentis accersit comparem vocis sue: conuallia penetrans, & suum masculum in amena, & nemorosa pascentem conuocat, & hinc auolare prouocans, hortatur ascensionem sui celerem.* Id ipsum breuiter, ac strictim tangit Augustin. lib. 2. de doctr. Christiana cap. 2. Ac ne longum faciam serpens etiam creditur sibilo vocare murænam, de quo præclara Oppiani carmina à Laurentio Lippio latine reddita, apud Hippolitum Saluianum de historia aquatiliū histor. 2.

*Ardet amans serpens, & multo exastuat igne,
Concitus in rabiem furibundus querit amores,
Et curuum subit saxum speculari, & omne
Lethiferum ponti virum, quod gestat in arvis
Dentibus, & bilem saxo deponit amaram,
Vt tadas capiat tranquillo pectore mites.
Littore consistens horrendum sibilat ore,*

Concubitusque petiit: subito muræna profundo

Excita voce furens, ruit ocior illa sagitta:

Ex terra serpens ponti descendit in æsum:

In venerem prompti gaudent complexibus ambo.

Respondeo, sicut brutis animalibus concessæ sunt voces naturaliter significatiuæ suorum affectuum, necnon conceptuum id genus affectibus correspondentium, ita & homini quamuis pauciores, idque non immerito, propterea quod homo rationis compos, & artis, ac disciplinæ capax imperfectis eiusmodi signis adeo non indigeat, eorumque loco vocibus ex instituto representatiuius vti, si velit, possit.

29 Tertiò obici solet, Atyn, cum videret hosti lem gladium paterno imminem iugulo, has effudisse voces, miles ne occide Cræzum; eum autem, cum esset à natiuitate mutus, &, quod consequens exinde est, surdus, haud potuisse discere vocum illarum significationem: Eam ergò naturaliter, & absque disciplina vlla percepit: percipere autem non posset, si ea esset arbitraria, & fortuita, neque à natura vocibus ipsis insita: qua ratione, si fumus v. g. naturaliter non significaret ignem, solius rationis ductu, & absque alterius magisterio, altero eorum viso nemo in alterius deueniret notitiam.

30 Respondeo inprimis, historia illa si forte vera est, non sine aliquo Dei miraculo, aut mali demonis arte, & ope accidisse, quod in ea refertur. Præsertim cum Rauisus in Officina, & alij tradat, Atyn semestrem, &, dum adhuc esset inprimis incunabulis, locutum fuisse. Secundò dici potest, Atyn haud fuisse surdum, haudvè intellexisse vocum earum significationem sine disciplina aliqua, vel quin illis vtentes audiret eos, quibuscum viuebat. Etenim esto plerumque, qui mutus est sit etiam surdus, eò quod nerui auditorij, & locutiue facultatis proprij antequam disingantur, vnum veluti funem propè cerebrum, à quo prodeunt, efficiant, ibique haud raro soleant lædi: Cæterum aliquandò potest contingere, vt læsio fiat in ipsa lingua; & organo audiendi non sit communis, nec illud impediatur: Quid ni ergo tum quis alicuius passionis vi, & vehementia soluere possit vincula linguæ, & in voces, quas di dicit, & audiuit, prorumpere? aut quidni tale quidpiam accidere potuerit Atyn?

31 Obici etiam quarto solet illud Genes. 2. *Omne quod vocauit Adam anima viuens, ipsum est nomen eius.* Quid enim esse potest, esse nomen eius, nisi ei suapte natura congruere, illudque naturaliter representare. Nil minus. Primo namque sensus eius loci esse potest, plerique nomenibus animalium ab Adamo institutis, aut diuinitus illi datis fundamentum aliquod inextitisse, merito cuius ad hæc potius quam ad illa significanda imposita fuerint, cum tamen potuerint aliter imponi. Aut secundò intelligi potest locus ille, vt nihil aliud eo adstruatur, quam animantes omnes ea retinuisse Hebræorum tempore nomina, quibus illas Adamus appellauit.

32 Quintò tandem obici solet, exponi non posse, quo pacto inchoare potuerit significatio arbitraria vocum. An enim Adamus voluntatem suam, qua voluit, vt hæc voces tales res, talisque conceptus significarent ad placitum, sine vlllo signo Euæ, & filiis, ac nepotibus manifestauit? at hoc adeo est manifestè repugnans, & impossibile, vt nihil supra: an beneficio aliquarum vocum, eam naturaliter significantium? atque ita conficitur institutum: an denique per alias voces ex arbitrio, & ad placitum significatiuas: & sic ibitur in infinitum.

Responde ri

33

Responderi potest primò, & satis probabiliter, primorum nominum impositionem à Deo optimo maximo fluxisse, ac notitiam eorum, ad quæ erant imposita, siue significationis eis ita impertita, diuinitus etiam fuisse primis parentibus infusam. Ita Conimbricenses 1. de interpret. cap. 1. quæst. 4. art. 2. ad 3. & ab eis relati Augustinus lib. 8. de Genesi ad litteram cap. 16. & Abulensis in 13. cap. Genes. quæst. 341. quod idem docent Caiet. & alij de idiomatis in turri Babel concessis, quæ fuisse creduntur septuaginta duo. Quin etiam de omnibus linguis, quæ simpliciter diuersæ sunt, id ipsum tradunt haud pauci, quibus videtur adstipulari Plato in Cratyllo his verbis: *Decens enim, consentaneumque maxime, reperire nos quæ in rebus sempiternis, & naturæ ordine constitutis rectè sunt posita: nam circa ista in condendis nominibus studuisse maxime decet: forte verò ipsorum nonnulla diuiniore quadam potentia, quam humana sunt constituta.* Quamuis autem eodem libro contrariam sententiam docere videatur sic iniquis: *ridiculum visum iri ò Hermogenes arbutur, quod res ipsæ imitatione per litteras syllabasque facta manifesta fiant: necessarium tamen: Neque enim melius hoc habemus quicquam, ad quod respicientes de veritate primorum nominum iudicemus: Nisi forte quemadmodum tragici, quoties ambigunt, commentitiis quibusdam machinamentis ad Deos confugiunt, ita & nos ocium rem expediamus, dicentes, Deus prima nomina posuisse, & idcirco rectè instituta fuisse: ac paucis intericulis, tergiversationes habere, & bellissima quidem illorum, quicunque nolint de recta impositione primorum nominum reddere rationem.* Caterum his verbis tantum vult, non sine aliquo fundamento in rebus ipsis prima nomina à Deo, aut angelis eius iussu, quos fortasse deos appellat, imposita.

34

Secundo respondeo aliter, ac permitto, Adamum ipsum fuisse primum auctorem sermonis, quo cum vxore, ac liberis, & nepotibus utebatur, & quem ad Hebræos, vt creditur, longa posterorum serie incorruptum transmisit: id quod accidisse re ipsa indicant verba illa Genes. cap. 2. *Formauit igitur Dominus Deus in humo cunctis animantibus terræ, & vniuersis volatilibus cœli, & adduxit ea ad Adam, vt videret, quid vocaret ea.* Sed quid hinc? Sanè dici potest, Adamum iis, quos ad communionem, & societatem eiusdem linguæ erudierat, voluntatem, qua nomina instituebat, non manifestasse per ipsam, aut per signa aliqua ad placitum, quæ eam expressè, & infallibiliter denotarent, sed per ambiguos nutus, & obscura indicia coniecturalem quandam eius cognitionem in audientibus excitasse: posteaque eam voluntatem ipso vocum institutionum vfu auditoribus certissime innouisse. Vbi autem ita cum difficultate, aliqua signa ad placitum instituerat Adamus, iis ad aliorum institutionem vsum fuisse, & aliis ad alia instituenda, atque hoc demum pacto integrum idioma omnibus suis numeris absoluisse. Quod si verum fuit, vt certe esse potuit, haud ita intelligendum est, quasi Adamus solus fuerit primarum vocum author potissimus fuerit: atqui credibile, nullas in earum inuentione partes habuisse Euam, eiusque ex Adamo liberos, & nepotes? Et quidem institutionem idioma- tum & impositionem vocum haud esse adscribendam soli numini & ab hominibus ipsis inchoare potuisse, vt hac secunda responsione nostra volumus, antiquorum plerisque placuit. Ita, vt alios taceam, Socrates apud Muretum lib. 1. variar. c. 5. Ita Horat. Satyra. 3.

*Cum proreperunt primis animalia terris
Mutum & turpe pecus, glandem cubilia propter
Vnguibz & pugnis dein fustibus atque ita porro
Pugnabant armis, quæ post fabricauerat vrsus.
Donec verba quibus voces sensusque notarent,
Nominaque inueneret de hinc abstinere bello
Oppida ceperunt munire & ponere leges.*

Haecenus soluta à nobis, & qua potuimus breuitate, & claritate eorum argumenta qui voces nullatenus ad placitum significare docent. Creduntur autem esse qui è contrario censent eas omnino ad arbitrium, & sine vlla cum rebus proportionem significare: Ita certe Hermogenes apud Platonem in Cratillo his verbis: *Nonaum tamen persuaderi mihi potest, aliam esse nominis rectitudinem, quam conventionem ipsam, consensionemque. Mihi quidem videtur rectum quodcunque nomen, quis cuique imponet: nihilominus primum etiam, quod illi succedit nomen, rectum existere, quemadmodum seruis nomina commutare solemus: nulli quippè rei natura nomen inesse, sed lege, & vfu illorum, qui sic vocare consueverunt.* Hæc enusille. Sed quæ pro hoc placito adduci possunt, in præsentia placet omittere, propterea quod ex dictis facilem habeant solutionem.

35

C A P V T III.

Signa arbitraria quid, & quo pacto significant.

36

Voces nostræ, quæ, vt nuper visum, signis arbitrariis sunt annumerandæ, in eisque principem locum obtinent, & res, & etiam conceptus rerum significant. Quod suadetur: tum quia plerique Philolophi, ac Theologi eius sunt sententia: tum quia eas audiens in notitiam rerum, nec non etiam in cognitionem conceptuum loquentis illarum vi peruenit: tam ergo res, quam conceptus significant, cum significare quidpiam perinde sit, atque in eius ducere notitiam. Ac certè quod attinet ad res, eis imponuntur nomina: Quid notius aut magis tritum? id autem, cui nomen aliquod imponitur, eo nomine significatur haud dubiè: Dein ab eo quod res est, vel non est, oratio seu propositio vocalis, & exterior dicitur vera, vel falsa iuxta Aristotelem, ac scholasticos omnes: at oratio non dicitur vera, vel falsa, nisi ab eo quod significat; sicut cognitio interna minimè censetur vera, vel falsa, nisi respectu eius obiecti, quod cognoscit: voces ergo rem significant. Quod autem ad conceptus spectat, nisi vocibus significantur, nullum erit mendacium: quid enim est mentiri, nisi contra mentem ire, seu mentalem aliquem conceptum verbis exprimere, & significare, quem tamen re ipsa in intellectu non habes, sed contrarium. Profecto vocibus nostris vim significantorum conceptuum tribuunt Augustinus lib. 15. de Trinitate cap. 11. *Verbum*, inquit, quod foris sonat, signum est verbi, quod intus lateat. Damascen. lib. 1. fidei orthodoxæ c. 17. Gregor. Nyssenus de hominis creatione cap. 9. Basiliius homil. in 1. Ioh. Ambrosius in Examer. cap. 9. Philo Judæus, Plotinus, Alexander Aprodisenfis, Albertus Magnus, Auerroes, B. Thomas, quos erudite referunt, ac sequuntur nostri Conimbricenses 1. de interpret. capite 1. quæst. 3. art. 1. Quamobrem, quod docent Scotus in 1. dist. 27. quæst. 3. & Gabriel in 1. dist. 22. quæst. vnica art. 3. vocibus minimè significari conceptus; quod item è contrario tradit Boetius lib. 1. periherm.